

gemeente Alphen aan den Rijn

Voortgangsrapportage Duurzaamheidsprogramma 2024

Alphen aan den Rijn

INHOUD

- **Inleiding**
- **Energie**
 - Isoleren & Besparen
 - Opwek & Energiesysteem
 - Warmtetransitie
- **Klimaatadaptatie & Biodiversiteit**
 - Openbare Ruimte en Gebiedsontwikkeling
 - Stimuleren Inwoners
- **Circulaire Samenleving**
- **Duurzaam Ondernemen**
 - Energie & Circulair
 - Klimaatadaptatie & Biodiversiteit
- **Duurzame Mobiliteit**
- **Duurzaam Gemeentelijk Vastgoed**
- **Verduurzaming Interne Organisatie**
- **Duurzame Educatie**
- **CO₂-Reductie**

Inleiding

Voortgangsrapportage 2024

In deze rapportage leest u de voortgang die in 2024 is gemaakt op het Duurzaamheidsprogramma 2021–2030. Per thema is een overzicht van de doelstellingen, resultaten van 2024 en een vooruitblik op 2025 te vinden. Deze rapportage is een vervolg op de rapportages over 2021, 2022 en 2023.

Programmadoelstellingen 2050

ENERGIE

De gemeente is energieneutraal in 2050 (95% CO₂-reductie)

We besparen maximaal energie en maken gebruik van hernieuwbare energie voor elektriciteit, warmte en mobiliteit, zonder gebruik van fossiele randstoffen.

KLIMAATADAPTATIE & BIODIVERSITEIT

De gemeente is in 2050 klimaatbestendig en biedt een diversiteit aan plant- en diersoorten.

We vergroenen de leefomgeving om de biodiversiteit te herstellen en te vergroten en passen klimaatadaptieve maatregelen toe om schadelijke gevolgen van klimaatverandering te beperken.

ECONOMIE

De lokale economie van gemeente Alphen aan den Rijn is volledig circulair in 2050.

We leven zonder afval. We gaan zuinig en efficiënt om met grondstoffen en wegen aanschaf van nieuwe producten kritisch af.

Samen maken we onze gemeente duurzaam

- We werken samen met inwoners, bedrijven en organisaties.
- We stimuleren gedragsverandering door o.a. communicatie.
- We stimuleren gedragsverandering door kennis te vergroten (informerend), perspectief te bieden (overhalen) en (financiële) hulp en ondersteuning te geven (stimuleren).
- We vervullen een voorbeeldrol door onze eigen organisatie en openbare ruimte te verduurzamen.
- We brengen, als verbindende factor, voorlopers, inwoners en organisaties met elkaar in contact.

Doorontwikkeling Duurzaamheidsprogramma

- Het uitvoeringsprogramma is in 2021 voor 3 jaar vastgesteld.
- In 2024 is een nieuw programma voor de energietransitie ontwikkeld en door het college vastgesteld.
- De onderdelen Klimaatadaptatie & Biodiversiteit en Circulaire samenleving en educatie worden in 2025 doorontwikkeld.

Verduurzamen vraagt om:

een lerende houding

(innovatie)budget

samenwerking

leef

Financiering

Structureel budget

voor de uitvoering van de thema's klimaatadaptatie en circulair is structureel budget beschikbaar.

Rijksmiddelen

Voor de energietransitie zijn rijksmiddelen voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid (CDOKE-middelen).

Verantwoording van deze middelen vindt plaats in de begrotingscyclus en de SISA verantwoording van de Rijksmiddelen.

Energie: Isoleren & Besparen

Programma doelstellingen 2030

- energiebesparing: 1,5% per jaar.
- Samen met partners woningeigenaren en huurders stimuleren om energie te besparen.
- Alle woningen hebben minimaal energielabel D.
- bewustwording energiezuinig wonen en voorbereiden op aardgasvrij wonen voor de warmtetransitie.

Resultaten 2024

Subsidies & Leningen

- **NIP-subsidie:** 87 subsidies verleend en uitbetaald.
- **Stimuleringsregeling SVn:** 1 x aangevraagd en verleend aan VvE voor HR++glas.
- **Duurzaamheidslening SVn:** 73 leningen goedgekeurd, met een totaal leenbedrag van afgerond € 1,4 miljoen.

Samenwerking sociale partners

Energiek Alphen

- convenant & subsidieovereenkomst meerjarige samenwerking afgesloten;
- 181 eerste energieadviezen gegeven;
- 6 tweede woningadviezen gegeven;
- 6 warmtescans uitgevoerd;
- 3 nieuwe energiecoaches opgeleid.

Actief Rijnwoude

Dit jaar 36 energieklassen uitgevoerd, sinds 2022 in totaal 243 energieklassen uitgevoerd.

Participe

Uitvoering energieklassendienst en verkenning welke rol Participe kan nemen in de energietransitie.

Veel interesse voor cursus

‘VvE’s met Energie’

Cursus al 3x volgeboekt

Ontwikkeld ondersteuningsaanbod in 2024

Duurzaam Spreekuur

Maandelijks inloopsprekuren op 3 locaties, redelijk tot goed bezocht.

VvE's

- Procesbegeleiding;
- Helpdesk;
- extra hulp kwetsbare VvE's;
- 2x cursus VvE's met Energie georganiseerd:
 - 30 deelnemers (circa 60 personen)
 - 10 haalbaarheidsonderzoeken aangevraagd;
- 1 VvE met ALV besloten te verduurzamen;
- 1 VvE NIP-subsidie aangevraagd (op eigen initiatief).

Vooruitblik 2025

Focus op: 'Energie van onderop'

- Bouwen aan netwerk met sociale partners om aanbod bij juiste doelgroepen te krijgen.
- We zetten stevig in op verduurzamen woningen die vallen binnen regeling NIP-subsidie.
- Campagne 'Doe-het-zelf-aanpak' NIP-subsidie.
- Extra inzet bereiken kwetsbare VvE's met bijeenkomsten en interview.
- Opzet VvE-café: laagdrempelige bijeenkomsten.

De meest gestelde vraag tijdens
Duurzaam Spreekuur:
'Hoeveel subsidie kan ik krijgen?'

Wat valt op?

Minder aanvragen duurzaamheidslening en lagere bedragen voor zonnepanelen

In lijn met de landelijke trend zien we ook in onze gemeente dat het aantal aanvragen voor zonnepanelen sterk terugloopt. Dit komt door de afschaffing van de salderingsregeling per 1 januari 2027, en de invoering van terugleverkosten op zelf opgewekte energie.

Doordat er geen btw meer wordt gerekend over zonnepanelen voor particuliere woningeigenaren en de vraag naar zonnepanelen verminderd, zijn de kosten aanzienlijk lager.

De daling in het aantal aanvragen voor zonnepanelen werkt daardoor dubbel door in het totaal verstrekte bedrag aan leningen.

Energie: Opwek & Energiesysteem

Programma doelstellingen

- 0,32 TWh (goed voor 17.000 huishoudens duurzame opwek in 2030.
- 50% lokaal eigendom realiseren.

Hoe?

- Organiseren en stimuleren duurzame opwek.
- Beperken impact netcongestie.
- Bouwen aan toekomstbestendig energiesysteem.

Resultaten

Beleid kleine windmolens

Vastgesteld in 2024.

Oplevering zonnepark N11

4,5 hectare groot en energie voor 2.300 huishoudens.

Opwek Energie op Rijksgronden

Voorverkenningfase bijna afgerond.

Grootschalige opwek duurzame energie

Vorbereidingen participatietraject voor zon en windenergie en intensiveren van regionale samenwerking.

Convenant Energiek Alphen gesloten

Energiek Alphen kan ondersteunen bij lokaal eigendom van duurzame opwek.

Netcongestie & toekomstbestendig energiesysteem

Start zoeklocaties nieuwe onderstations
Toepassen maatschappelijk prioriteren.

Beleid voor kleine windmolens

in agrarisch gebied in

2024 vastgesteld

Wat hebben we echt nodig?

- In 2024 hebben we de aanzet gegeven om intensiever samen te werken met de regio. In 2025 zetten we dit voort met als doel hiermee resultaten neer te zetten voor verschillende opgaven.
- Op dit moment hebben we nog geen stimulans voor zon op grote daken. We plannen dit in 2025 op te starten.
- We zetten in op het stimuleren van bedrijven om zo goed mogelijk te balanceren met hun netburen.

Zie gerealiseerde ontwikkelingen opwek in de RES-regio:
monitor.wijzijnon.nl

Vooruitblik 2025

Opwek Energie op Rijksgronden

- Ondertekening intentieverklaring;
- Start van de verkenningfase.

Grootschalige opwek duurzame energie

- Uitkomsten participatie voor zon & windenergie;
- Indienen uitgangspunten en zoeklocaties bij PZH;
- Vaststellen beleid voor zonnevelden;
- Vaststellen beleid lokaal eigendom;
- Start project Zon op dak.

Toekomstbestendige landschappen/Energy lane

Integrale benadering van de opgaven landschap en energietransitie met vijf gemeenten: scenariostudie naar hoe de verschillende opgaven elkaar kunnen versterken.

Netcongestie & toekomstbestendig energiesysteem

- Overleg regio/PZH/Liander/Tennet;
- Stimuleren energieneutraal bouwen;
- Stimuleren van opslag en energiehubs;
- ITC-PCT terrein.

Energie: Warmtetransitie

Interessant in 2025:

wat zijn de mogelijkheden van
geothermie in onze gemeente?

Programma doelstellingen tot 2030

- 20% van bestaande gebouwen aardgasvrij-gereed.
- 20% van energieverbruik is duurzaam opgewekt.

Hoe? We werken aan:

- een publiek en compleet warmtebedrijf.
- balans brengen in vraag en aanbod van energie in een toekomstbestendig energiesysteem.

Belangrijkste resultaten

Gebiedsgerichte aanpak

Havenfront – Zeeheldenbuurt

- Ondertekening intentieovereenkomst met Woonforte, Firan, BPD ontwikkeling en Vink Bouw.
- Gestart met uitwerking haalbaarheidsstudie en voorbereidingen voor participatie en een samenwerkingsovereenkomst.

Afwegingskader oprichting Warmtebedrijf

Eind 2024: proces gestart voor realisatie afwegingskader voor de oprichting van een publiek en integraal warmtebedrijf in de gemeente.

Warmteprogramma

Eind 2024: gestart met de uitwerking van het warmteprogramma onder de Omgevingswet. Dit proces loopt tot eind 2026 en bevat onder andere een:

- PlanMER-procedure,
- participatietraject en
- technische invulling en voorbereidingen aan het Warmteprogramma, als opvolger van de Transitievisie Warmte uit 2022.

Vervolg belangrijkste resultaten

Ontwikkelen bronnenstrategie & toekomstbeeld 2050

Samen met RES Holland Rijnland werken we aan een brede regionale bronnenstrategie en toekomstbeeld voor het energiesysteem van 2050.

Geothermie in gemeente Alphen aan den Rijn

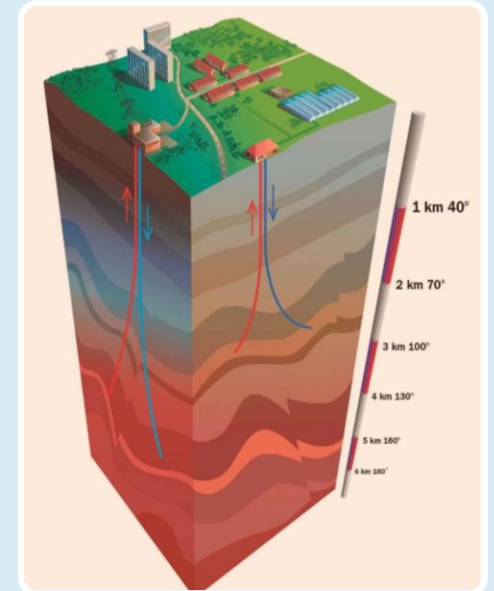
- Onderzoek naar mogelijkheden ondiepe Geothermie binnen gemeente zijn afgerond.
- Voorbereidingen zijn gestart voor aanvraag toewijzing zoekgebied binnen gemeente.

Vooruitblik 2025

Waar gaan we op focussen?

- De gebiedsgerichte aanpak in het project Havenfront – Zeeheldenbuurt.
- Onlosmakelijk verbonden aan dit project: de uitwerking van afwegingskader voor publiek integraal warmtebedrijf in de gemeente Alphen aan den Rijn.

Vervolg vooruitblik 2025

Wat hebben we geleerd en verbeteren we in 2025?

- We verbeteren de interne kennis over warmtenetwerken en energienetwerken binnen de gemeentelijke organisatie.
- We werken aan een verbeterde gebiedsaanpak met de geleerde lessen uit andere verkenningengebieden en het project Havenfront – Zeeheldenbuurt.

Klimaatadaptatie & Biodiversiteit: Openbare Ruimte & Gebiedsontwikkeling

Bij ontwikkeling masterplan Gnephoek

staan bodem, ecologie, water

en klimaatadaptatie centraal

Programma doelstellingen 2030

Vorbereiden op weersextremen: piekbuien, droogte en hitte:

1. 30% bestaande bebouwde omgeving heeft klimaatadaptieve maatregelen genomen, voor de resterende 70% zijn de benodigde maatregelen in beeld.
2. Gebiedsontwikkeling volgens convenant Klimaatadaptief Bouwen.
3. Biodiversiteit is sinds 2021 toegenomen.

Resultaten projecten

Klimaatadaptieve maatregelen bij reconstructies

- Bij voorbereiding van onder andere Weidebloemenbuurt-Zuid.
- In totaal is over een lengte van 1.100 meter hemelwaterriool afgekoppeld.

Impulsregeling klimaatadaptatie

Subsidie wordt gebruikt voor klimaatregelen in reconstructieprojecten, bijvoorbeeld Van Boetzelaarstraat.

Onderzoek gezond en groen Boskoop-Centrum

Resulteert in voorbereiding vergroenen van verschillende pleinen in Boskoop-Centrum.

Ondergrondse waterbuffers stadscentrum

Aanleg van waterbuffers Aarplein voor watervoorziening bij droogte, zijn voorbereid en worden uitgevoerd, waterbuffer Paradijslaan is in voorbereiding.

Vervolg resultaten projecten

Gezond Stadshart

Programmavisie Gezond Stadshart is vastgesteld. Samen met omgeving is gestart met uitwerking deelgebied Groene Verbinding gericht op Positieve Gezondheid.

Pilot drinkwaterverbruik woning hemelwater

- Kwaliteit opgevangen hemelwater voldoet aan norm drinkwater en PFAS.
- Besparing 90% drinkwater en 40% afvalwater behaald.

Eco-Systeem-Stad 1^e metingen effect vergroening

Groen 10–15 graden koeler dan steen met uitschieters:

- 51 graden gemeten op glazen wand gemeentehuis,
- 25 graden gemeten onder volwassen beukenboom.

Water en Bodem Sturend GNEP-hoek

Voor Masterplan Gnephoek staan bodem, ecologie, water en klimaatadaptatie centraal in de ontwerpmethodiek.

Regionaal netwerk Groene Cirkels

We werken samen met bedrijven, kennisinstellingen, overheden en maatschappelijke organisaties aan vergroening van steden en dorpen en het in balans brengen van natuur en economie.

Versterken van de biodiversiteit

- Ecologisch onderzoek gestart naar beschermde diersoorten voor [soortenmanagementplan](#).
- In de Agenda Groene Leefomgeving zijn afspraken gemaakt voor ecologische inrichting en beheer.

Vooruitblik 2025

- Toewerken naar standaardoplossingen voor klimaatadaptatie en:
 - opnemen in handboek openbare ruimte,
 - doorrekenen verwachte meerkosten in projecten.
- Vaststellen van uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie en biodiversiteit 2025–2030.
- Vervolgen uitwerking deelgebieden Groene Verbinding en Kernwinkelgebied Gezond Stadshart.

Klimaatadaptatie & Biodiversiteit: Stimuleren Inwoners

Programma doelstellingen

Operatie Steenbreek

Bewustwording en gedragsverandering realiseren bij inwoners ten aanzien van nut en noodzaak meer (eetbaar) groen en minder tegels in tuinen te hebben, door educatie, fysieke projecten en advies.

Resultaten Operatie Steenbreek

Meerjarenplan 2024–2026 vastgesteld met duidelijke koers en doelstellingen:

- Bewustwording vergroten en vergroening stimuleren,
- Wijkgerichte aanpak en communicatie.

Vernieuwde regeling vastgesteld

- Inwoners kunnen nu individueel deelnemen,
- Deelnemers ontvangen gratis plantenpakket, met bodemverbeteraar,
- Tegeltaxi ingevoerd,

Voorlichting en Educatie

- Diverse Workshops,
- Presentaties tijdens bewonersbijeenkomsten voor reconstructieprojecten,
- Deelname Groene Inspiratiemarkt.

Samenwerkingen

- Basisschool Vroonhoeve en kerk De Lichtkring tegelactie voor inwoners Kerk en Zanen.
- Woonforte voortuinactie Zeeheldenbuurt gestart.
- Eetbaar Alphen vast onderdeel van Operatie Steenbreek om zo eetbaar groen te stimuleren.

Met Operatie Steenbreek 70 voor- en achtertuinen

vergroend, in totaal 630 m²

Resultaten subsidie groene daken en tuinen

Er zijn 203 subsidies verstrekt voor een totale waarde van ruim € 50.000.

Daarmee is gerealiseerd:

- 147 regentonnen
- 46 groene daken
- 5 waterbuffers
- 12 tuinen tegels vervangen door groen

Resultaat:

- 62.901 liter hemelwateropvang
- Ruim 1.000 m² groen op dak
- Ruim 700 m² tegels vervangen

Resultaten Eetbaar Alphen

Aantal locaties uitgebreid met:

- Pluktuin Chopinlaan – Hazerswoude–Rijndijk;
- Pluktuin Vivaldihof;
- Pluktuin Walenburg;
- Voedselbos Groene Hart;
- Bostuin Buurten & Zo;
- Pluktuin Sporthal De Hil.

Educatieprogramma 'Proeftuin' uitgebreid met:

- Hoe teel je eetbaar goed?
- Wat kun je ermee doen?

Advisering inrichting en beheer eetbaar groen

Verschillende in- en externe partijen zijn geadviseerd over het inrichten en beheer van eetbaar groen.

Resultaten Groenblauwe Schoolpleinen

Vorbereiding gestart voor vernieuwen regeling.

Vooruitblik 2025

Uitvoering regeling Operatie Steenbreek

- Versterken samenwerking bij reconstructieprojecten.
- Voortzetten en versterken samenwerking met externe partners zoals Woonforte.

Eetbaar Alphen

- Nieuwe locaties Voedselbos Rijnvicus en Voedselpark Tuinen van Boskoop.
- Meerjarenplan Eetbaar Alphen vaststellen.

Regeling Groenblauwe schoolpleinen

- Nieuwe regeling vaststellen en 2 schoolpleinen vergroend met extra subsidie van IVN.

Circulaire samenleving

Programma doelstellingen

- 50% reductie van primaire grondstoffen in 2030.
- Volledig circulair in 2050.

Hoe?

- Focus op de meest impactvolle materiaalstromen in de openbare ruimte.
- Aan de hand van de R-ladder.

Resultaten Openbare Ruimte

Beheervisie Openbare Ruimte 'Ontwikkelen en behouden'

Met de vaststelling van de beheervisie 2025-2035 is levensduur-verlengend onderhoud toegevoegd.

R-ladder: Refuse, Reduce

Hergebruik rioolpompen

Er zijn 75 rioolpompen ingezameld en uit elkaar gehaald voor hergebruik van de materialen.

R-ladder: Repair, Recycling

Pilot duurzame verkeersborden

Hergebruikte aluminium verkeersborden zijn meer circulair dan de biobased-variant. Ze zijn beter bestand tegen schade en vaker worden hersteld en hergebruikt.

R-ladder: Re-use, Repair

Resultaten Groene Hart Circulair

Actieplan Circulaire Economie Groene Hart is vastgesteld tijdens het jaarevenement [Bestuurlijk Platform Groene Hart](#).

Resultaten Ruimtelijke ontwikkeling

Convenant Circulair Bouwen is afgesloten samen met Marktplatform Alphen aan den Rijn (MAR). Betrokken partijen willen circulaire elementen in bouwprojecten opnemen en gezamenlijk leren.

Resultaten Afval

Stichting Het Behout is in 2024 doorontwikkeld met eenmalige, gemeentelijke subsidie. Gebruikt hout wordt opgeknapt en verkocht. In workshops en bedrijfsuitjes staat circulair doen en denken centraal.

R-ladder: Remanufacture en Re-purpose

Businesscase meerdere demontagelocaties is goed-gekeurd. Regiogemeenten en afvalbeheerbedrijf Cyclus willen, in samenwerking met sociaal werkbedrijven, grof huishoudelijk restafval, dat nu nog wordt verbrand, demonteren tot recyclebare stromen. Naar verwachting opent bij Rijnvicus in 2026 één van de demontagelocaties.

R-ladder: Recycle

75 oude rioolpompen

zijn uit elkaar gehaald voor

hergebruik van materialen

Vooruitblik 2025

We werken toe naar circulaire kaders. Tegelijkertijd blijven we doorgaan met kleinere concrete projecten.

Openbare Ruimte

We zetten in op circulariteit bij aanleg en onderhoud van wegen. Onderdeel daarvan is uitvragen van Milieukostenindicatie (MKI). Het eerste project waarmee we ervaring opdoen is de Amerikalaan.

R-ladder: Alle onderdelen

Circulair opdrachtgeven en inkopen

We versterken circulair opdrachtgeverschap en zetten stappen in het borgen van circulariteit in inkoop- en aanbestedingstrajecten.

R-ladder: alle onderdelen

Afval

We werken aan voortgang demontage-initiatief.

R-ladder: Recycle

Duurzaam Ondernemen: Energie & Circulair

Doelstellingen Energie

- Een energieplan voor 11 bedrijventerreinen
- Aanpak bedrijventerreinen draagt bij aan de energietransitie.

Resultaten Energie

Onderzoek

- Met EDBA zijn de behoeften van Alphense ondernemers aan dienstverlening op het gebied van circulair ondernemen en energietransitie in beeld gebracht en uitgewerkt in een advies.
- Met VOA is inzichtelijk gemaakt welke energieaanpak op welk bedrijventerrein mogelijk is.
- Onderzoek verduurzamingskansen op Schans I–De Vork en Hoom–West, uitgevoerd door studenten van InHolland Delft.

Lopende (samenwerkings)projecten

- Innovatief project energieoplossingen opzetten via Lokaal netwerk ITC–PCT terrein.
- Ontwikkelen Energietransitiehuis in voorbereiding.
- Winkelstraten project ‘advies energiebesparing’ door ODMH geëvalueerd en afgerond.
- Faciliteren en ondersteunen koplopers met vraagstukken in de energietransitie.
- Traject gestart samenwerking Verbreepark en Schans I – De Vork samen met VOA en EDBA.

Resultaten Duurzaam Ondernemen algemeen

- Uitreiking 4^e en 3^e Groene Pluim aan de duurzame organisaties Bibliotheek Rijn en Venen en Aannemingsbedrijf Schouls (uitgereikt februari '25).
- Actieve deelname aan VOA-congres: Doe maar duurzaam!

Doelstellingen Circulaire Economie 2030

- Volgens de landelijke norm gebruiken we 50% minder primaire grondstoffen.
- Circulaire oplossingen hebben binnen sectoren, met name sierteelt, maakbedrijven en bouw, lokaal tot nieuwe samenwerkingen geleid.
- Op 80% van de bedrijventerreinen werken bedrijven samen aan circulaire projecten.

Resultaten Circulaire Economie

MKB–deal Circulaire Maakindustrie Metaal 2024–2026

Gratis ondersteuning voor metaalbedrijven gericht op duurzaam en circulair ondernemen.

Ondernemersloket Circulaire Economie ‘Blik Vooruit’

- Gratis advies via circulaire Volwassenheidsmeting.
- Maatwerkbegeleiding voor 7 boomkwekers bij ontwikkeling circulaire oplossing voor plastic, veenvervangers en gewasbeschermingsmiddelen.

Actieplan circulaire economie Groene Hart

Vastgesteld en uitvoering samen met ondernemers en onderwijsinstellingen gestart, platform Groene Hart Circulair!.

Duurzame

Alphense ondernemers

kregen een platform tijdens

het VNG-congres

Vooruitblik 2025 Energie

- Verdere ontwikkeling ‘Energietransitiehuis’.
- Energieoplossingen lokaal netwerk ITC–PCT terrein.
- Randvoorwaarden voor verduurzaming bedrijventerreinen verbeteren: verhogen samenwerking/organisatiegraad bedrijventerreinen en continuëren netcongestiemanagement.
- Verbeteren samenwerking bedrijventerreinen Verbreepark, Molenwetering en Heijmanswetering.
- Onderzoek verduurzamingskansen op bedrijventerreinen Heijmanswetering en ITC–PCT door studenten van InHolland Delft.

Vooruitblik 2025 Circulair

- Afronden en evalueren pilot circulair ondernemersloket.
- Blik vooruit en (regionale) doorontwikkeling.
- Continuering uitvoering MKB–deal en actieplan circulaire economie Groene Hart.
- Sectorgerichte kennissessies, zoals wilgenteelt, samen met LEADER.

Duurzaam Ondernemen: klimaat & biodiversiteit

Programmadoelstellingen

- Klimaatadaptatie en biodiversiteit en het nut om in te grijpen is in 2030 bij 90% van de inwoners en bedrijven bekend.
- Toekomstbestendig maken buitengebied en verbeteren ecologische verbinding stad en buitengebied door groen- en waterstructuren te herstellen.
- Stimuleren inwoners, bedrijven en organisaties om maatregelen te nemen, zoals vergroenen tuinen en terreinen en opslag van regenwater.
- Vergroten biodiversiteit.

Resultaten

Boeren met Toekomst Aarlanderveen

Boeren dachten mee over de toekomst van hun polder en namen maatregelen om bodemdaling, oeverafkalving en verdere verschraving van de biodiversiteit tegen te gaan. In Boer aan het Roer MT-polder is onder andere door boeren gekeken naar de toekomst van een van de laagstgelegen polders van Nederland.

Onderzoek ondergrondse schoonwatervoorziening

Greenport-Boskoop. In januari 2024 is de voorzuivering opgeleverd bij Van lint Group. Tot begin april is deze zuivering getest. Medio 2024 is onderzoek naar regionale haalbaarheid afgerond. In het najaar is de zuivering uitgebreid met filter voor verwijderen van o.a. fosfaat en is onderzoek gestart naar PFAS.

Kansrijke bedrijventerreinen voor vergroening

Stagiaire InHolland Delft onderzocht welk bedrijventerrein de beste vergroeningsmogelijkheden hebben en welke stappen daarvoor nodig zijn.

Vergroend ITC-PCT terrein voorbeeld voor alle

3.600 bedrijventerreinen

in Nederland

Vervolg resultaten

ITC-PCT terrein als Werklandschap van de Toekomst

Het ITC-PCT-terrein is gekozen als een ambassadeurs-terrein, oftewel 'Werklandschap van de Toekomst'. Het terrein is en wordt volop vergroend en geldt als voorbeeld voor alle 3.600 bedrijventerreinen in Nederland. Tijdens het VNG-congres is hier volop aandacht aan besteed.

Chemievrrije teelt onderzoek

Bij aantal kwekers wordt onderzocht of natuurlijke bestrijders pesticiden kunnen vervangen.

Vooruitblik 2025

Greenport-Boskoop

Afronding en waar nodig vervolg onderzoek ondergrondse schoonwatervoorziening.

Bedrijventerreinen

- Verdere verduurzaming en vergroening ITC-PCT (inclusief bedrijfslocaties)
- Verkenning vergroeningsprojecten op twee nieuwe bedrijventerreinen op basis van kansen en/of gemotiveerde ondernemers zoals Rijnhaven

Buitengebied

- **Boeren met Toekomst Aarlanderveen:** gebiedsproces is afgerond. Maatregelen nemen tegen bodemdaling, oever-afkalving en verslechtering biodiversiteit.
- **Boer aan het Roer MT-polder:** gebiedsproces is afgerond. Uitvoering verdere studies voor aanpak bodemdaling en waterbeheersing en verkeersbewegingen.
- Gebiedsprocessen in de **Hondsdijkse** en **Lagenwaardse polders** en in het **boom- en sierteeltgebied**. Klimaatadaptatie en biodiversiteit zijn, net als de landbouwtransitie en duurzame energie-opwek, onderwerp van gesprek.

#duurzamegemeente
ALPHEN AAN DEN RIJN

Duurzame Mobiliteit

Programma doelstellingen 2030

- Verminderen CO₂-uitstoot door mobiliteit met 22% ten opzichte van 1990 (totale opgave 49%).
- Verminderen energieverbruik met 11% ten opzichte van 2014.

Hoe?

- Bevorderen duurzame mobiliteit door:
 - verminderen,
 - veranderen en
 - verschonen.
- STOMP-principe is uitgangspunt voor stimuleren duurzame keuzes voor verplaatsingen te maken. STOMP-principe:
 - Stappen,
 - Trappen,
 - Openbaar vervoer,
 - MaaS/deelmobiliteit en
 - Privéauto.

Waar staan we?

Fiets

- Verschillende fietsknelpunten aangepakt voor betere fietsveiligheid.
- Doorfietsroute Alphen–Leiden: onderdeel Rijndijk in Hazerswoude–Rijndijk gerealiseerd.
- Doorfietsroute Alphen–Zoetermeer en Alphen–Gouda: gestart met verkenning en voorbereiding.
- Gestart met opstellen fietsparkeerstrategie.

Sinds eind 2024 rijden er

elektrische stadsbussen

in Alphen aan den Rijn

Vervolg: Waar staan we?

Openbaar Vervoer

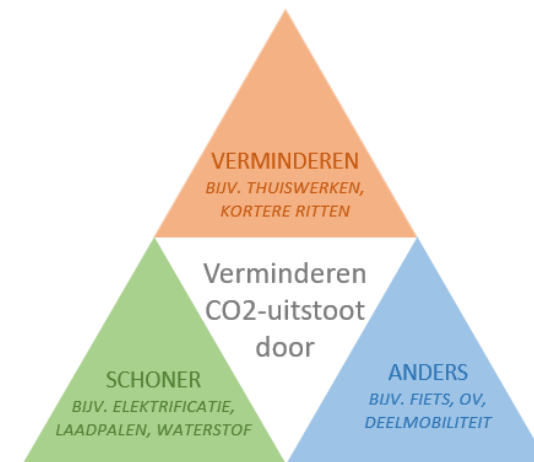
- Per 15 december rijdt nieuwe OV-vervoerder Qbuzz met kleinere, elektrische stadsbussen in Alphen aan den Rijn.
- Per 3 maart rijdt buurtbus Hazerswoude–Dorp.

Deelmobiliteit

- deelfietsen geplaatst in fietsstalling Aarkade.
- 5 deelauto's van Greenwheels (4 Alphen, 1 Boskoop).
- 3 deelauto's van MyWheels (allen in Alphen).
- particulieren maken gebruik van platforms voor deelauto's zoals SnappCar.

Elektrificatie

- Plankaart openbare laadpalen 2028 en laadvisie vastgesteld door College:
 - ±600 publieke laadpalen beschikbaar;
 - 340 nieuwe potentiële locaties toegevoegd;
- 11 snellaadstations.

Vooruitblik 2025

- Opstellen mobiliteitsvisie 2040.
- Tussentijdse evaluatie Programma Fietshart en fietsgebruik ten opzichte van 2022.
- Uitbreiding fietsverhuur met 18 deelfietsen van Donkey Republic op de stations van Alphen aan den Rijn, Boskoop en Snijdelwijk.
- Verkennen lokale en regionale mogelijkheden voor uitbreiding aantal deelfietsen en -auto's.
- Stimuleren elektrisch rijden door:
 - Uitbreiding aantal laadpalen;
 - Verkennen mogelijkheden aansluiting bij de concessie publieke laadinfrastructuur van gemeente Rotterdam.
- Voorbereiden Invoering zero-emissiezone voor bedrijfsvoertuigen.
- Vervanging (gefaseerd) dieselbussen Qbuzz die tijdelijk zijn ingezet door faillissement leverancier.
- Onderzoek werkgeversaanpak Metropoolregio Amsterdam (verminderen autogebruik in de spits).
- Inzetten op bouw treinstation en regionale hub in Hazerswoude–Rijndijk.

Duurzaam Gemeentelijk Vastgoed

Doelstellingen 2024

- Integrale Portefeuille Aanpak-Routekaart
- Beleidsnota verduurzaming vastgoed
- Reductie CO₂-uitstoot

Hoe?

- Verduurzamen panden op natuurlijke momenten zoals bij onderhoud of aanpassingen
- Budget verduurzaming bestaand vastgoed verankerd in meerjarenbegroting

Resultaten

Kaders vastgesteld

- De Raad in december 2024: 'Nota Op weg naar duurzaam gemeentelijk vastgoed 2025-2029'.
- Het college in december 2024: Routekaart verduurzaming vastgoed.

Dit zijn twee belangrijke mijlpalen, want de Nota en Routekaart geven richting aan het verduurzamen van ons vastgoed.

Verduurzaming bestaand vastgoed

In 2024 zijn verduurzamende maatregelen uitgevoerd en voorbereid. Beide vestigingen van Rijnvicus zijn bijvoorbeeld verduurzaamd.

Ervaring opgedaan met circulair slopen

De oude basisschool Arnoldus van Os in Benthuizen is circulair gesloopt. Dit is het eerste sloopproject waarin circulariteit één van de gunningscriteria was. De opgedane ervaring nemen we mee naar toekomstige sloopprojecten.

Van Nota naar uitvoering –
van beleid naar doen;
dat maakt verduurzamen
mogelijk

Financiën

Budget in begroting

In de kadernota 2024 is budget beschikbaar gesteld voor de verduurzaming van het bestaande vastgoed. Op basis van de huidige kennis lijkt dit voldoende voor de geplande verduurzaming tot en met 2027.

Subsidie

Waar mogelijk wordt subsidie aangevraagd. Ook in 2024 is DUMAVA subsidie aangevraagd en verleend voor een verduurzamingsproject. De toekomst van de DUMAVA is op dit moment onduidelijk.

Waar staan we en aanbevelingen voor 2025

Het vaststellen van de kaders zorgt voor focus in projecten van bestaand en nieuw te bouwen gemeentelijk vastgoed.

Risico's:
waarop hebben we invloed,
en wat is er nodig om deze risico's
te ondervangen?

Herijking Plan van Aanpak Verduurzamen gemeentelijk vastgoed 2025

De wijze waarop we de thema's circulariteit en klimaatadaptatie handen en voeten kunnen geven neemt hierin een belangrijke plek in.

Risico uitvoeringscapaciteit

Bij uitval van collega's is er op dit moment geen mogelijkheid om vervangende capaciteit te organiseren. Ook de nieuwe regels voor vacatures en inhuur belemmeren het organiseren van eventueel benodigde capaciteit.

Meer informatie:
Energierapportage
Jaarlijkse raadsbrief Stand van Zaken
verduurzamen vastgoed

#duurzamegemeente
ALPHEN AAN DEN RIJN

Verduurzaming Interne Organisatie

Programma doelstellingen

- **MVOI:** bij alle gemeentelijke projecten zijn thema's vanuit Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen het uitgangspunt.
- **CO₂-uitstoot:** 49% minder ten opzichte van 1990.

Hoe?

Thema's vanuit Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) afwegen aan het begin van een project.

Resultaten MVOI

- De uitgevoerde nulmeting van Europese aanbestedingen geeft inzicht in waar we staan ten aanzien van de MVOI-thema's.
- Er is vervolg gegeven aan de in 2023 gestarte Ambitiweb-sessies. Ook is ervaring opgedaan met het Ambitiweb bij renovatie van gemeentelijk vastgoed.

Resultaten CO₂-Prestatieladder

In 2024 zijn we opnieuw gecertificeerd voor niveau 3 van de CO₂-prestatieladder. Dit betekent dat wij onze directe CO₂-emissies in kaart brengen en verminderen. De certificering vond plaats in 2023.

De prestatieladder in cijfers

- In 2020, 2021 en 2022 een lagere CO₂-uitstoot als gevolg van de coronapandemie.
- De stijging van scope 1 komt doordat:
 - van steeds meer panden data beschikbaar is (onder andere sportaccommodaties),
 - De vastgoedportefeuille voortdurend verandert, zo wordt een oud pand gebruikt voor vluchtelingenopvang.

Daling CO₂-uitstoot ten opzichte van 2019

Activiteiten 2023 om uitstoot te verminderen

- promoten duurzame opties voor dienstreizen,
- nieuwe, duurzamere koffieautomaten,
- zoveel mogelijk inkopen van groene stroom,
- verduurzamen gemeentelijk vastgoed.

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023
Scope 1*	1.804,9 ton CO ₂	2.429,6 ton CO ₂	2.821,8 ton CO ₂	2.893,6 ton CO ₂	3.236,8 ton CO ₂
Scope 2**	3.132,3 ton CO ₂	2.141,0 ton CO ₂	1.016,0 ton CO ₂	1082,8 ton CO ₂	902,2 ton CO ₂
Zakelijk vervoer	42,2 ton CO ₂	10,8 ton CO ₂	15,5 ton CO ₂	25,7 ton CO ₂	36,8 ton CO ₂
Totaal	4.979,4 ton CO ₂	4.581,4 ton CO ₂	3.853,3 ton CO ₂	4.002,1 ton CO ₂	4.175,8 ton CO ₂

*Scope 1: de directe uitstoot door bijvoorbeeld onze eigen gebouwen en voertuigen.

**Scope 2: de indirecte uitstoot door opwekking van ingekochte elektriciteit of warmte.

Certificering CO₂-prestatieladder

geeft inzicht in onze emissies

en reductiemogelijkheden.

Hoe werk de CO₂-prestatieladder?

Vooruitblik 2025

MVOI

Samen met netwerk Groene Hart Circulair starten we met het opstellen van het actieplan-MVOI. We werken aan verbetering van het Ambitiweb. Zo worden duurzame ambities onderdeel van ruimtelijke ontwikkeling, projecten in de openbare ruimte en gemeentelijke vastgoedprojecten.

CO₂-prestatieladder

We stappen, als één van de eerste organisaties, over naar Handboek 4.0 van de CO₂-prestatieladder.

Duurzame Educatie

Programmadoelstelling

Voor jong en oud: kennis vergroten, ideeën geven en stimuleren duurzame keuzes te maken.

96% van de basisscholen maakt gebruik van aanbod Natuur en Milieu Educatie

Aanbod

- Huis van Duurzaamheid
- Eetbaar Alphen (zie Klimaat & Biodiversiteit)
- Operatie Steenbreek (zie Klimaat & Biodiversiteit)
- KlimaatGesprekken
- Maandelijkse special krant: Duurzaam Nieuws
- Website: duurzaamalphen.nl

Jeugd aanbod

- Natuur en Milieu Educatie (NME) Avifauna
- Ontwerpwedstrijd middelbare scholen
- Junior Energiecoach basisscholen
- Kinderklimaatop
- Groenblauwe schoolpleinen

Junior Energiecoach

Dit jaar als proef voor het eerst aangesloten bij dit landelijke project voor basisscholen. Het project is zeer enthousiast ontvangen door de deelnemers net als de samenwerking met Energiek Alphen.

Deelnemers:

- Vianova en Prisma VSO
- 3 klassen
- 85 leerlingen

Vooruitblik 2025

We gaan dit project herhalen en eerder starten met werven van deelnemers. Doel is meer deelnemende scholen en een grotere rol voor Energiek Alphen. We breiden het project uit met de junior klimaatcoaches.

Natuur en Milieu Educatie Avifauna

Aanbod (2024–2025)

21 excursies, 15 leskisten, 12 materiaalpakketten, 16 spreekbeurtkisten en gastlessen

Aantal deelnemers educatieprogramma

96% van het aantal basisscholen doet mee:

- 51 scholen
- 9.676 leerlingen (2023: 8.893)

Vooruitblik en aandachtspunten 2025

- Q3 grootschalige enquête en voortzetting evaluatie NME in samenwerking met Universiteit Leiden.
- Verduurzamen materialen.
- Opvangen tekorten door werving extra fondsen.

Kinderklimaatop

- Voorbereidingen gestart voor 2025.
- 6 scholen aangemeld met in totaal 125 leerlingen (4 Alphen–stad, 1 Boskoop en 1 Hazerswoude–Dorp).

Vooruitblik 2025

Q1: 1^e kinderklimaatop uitgevoerd, was groot succes.

Ontwerpwedstrijd Duurzame Wijk

- 2 deelnemende scholen,
- Goede samenwerking met vakcollega's,
- klimaatcoaches & Hoogheemraadschap van Rijnland.

Vooruitblik 2025

Naar wens van docenten, leerlingen en ouders verandert het format naar ontwerpopdracht: thema Gnep–hoek.

Huis van Duurzaamheid

- Meerjarige subsidieovereenkomst afgesloten voor 2024–2027.
- 3.718 keer inwoners deelgenomen aan activiteiten
- Grootste succes: jaarlijkse Groene Inspiratiemarkt:
 - > 2.000 bezoekers
 - 35 samenwerkingspartners

Vooruitblik 2025

Uitbreiding samenwerking met partners voor groter netwerk en verdelen organisatie werkzaamheden.

CO₂-reductie binnen de gemeente

Programmadoelstelling

- 95% CO₂-reductie in 2050 ten opzichte van 1990.
- 55% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990 (klimaatwet).
- 17% CO₂-reductie in de mobiliteit in 2030 ten opzichte van 1990.

Monitoren CO₂-reductie

De Regionale klimaatmonitor toont de trends voor onder andere CO₂-reductie. Deze gegevens lopen altijd twee jaar achter. Enkele cijfers van 2023 ontbreken nog, waardoor het aandeel hernieuwbare energie niet in deze rapportage is opgenomen.

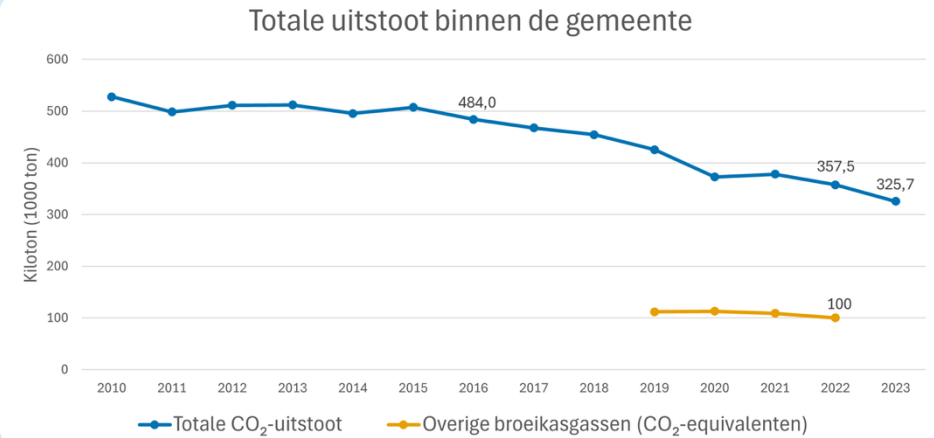
Resultaten CO₂-reductie

De totale CO₂-uitstoot in gemeente Alphen aan den Rijn is ook na de coronajaren gedaald. De gebouwde omgeving heeft de grootste afname.

- 32,7% CO₂-reductie ten opzichte van 2016
- 8,9% CO₂-reductie ten opzichte van 2022

Resultaten overige broeikasgassen

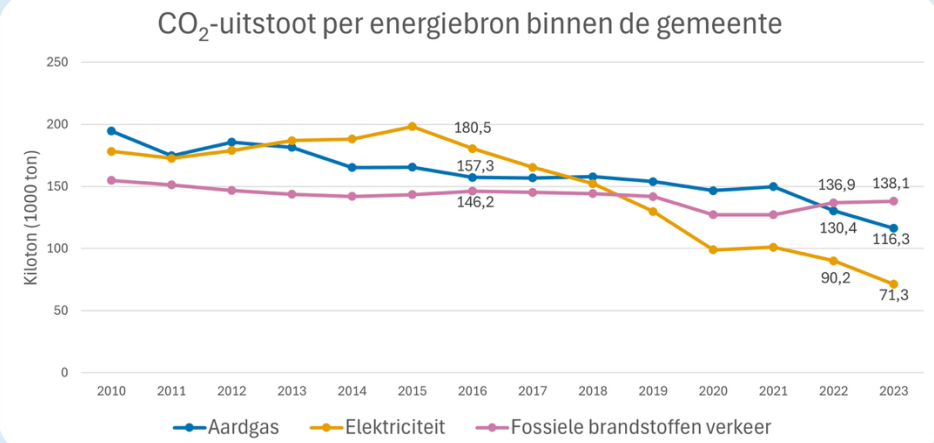
Naast CO₂ dragen andere broeikasgassen, zoals Methaan en lachgas, ook bij aan de opwarming van de aarde. Deze gassen komen vooral vrij bij landbouw (80%) en industrie. De schadelijkheid van deze gassen wordt weergegeven in CO₂-kiloton.

CO₂-reductie per energiebron

De totale CO₂-uitstoot uitgesplitst naar energiebronnen aardgas, elektriciteit en verkeer, laat de daling per energiebron zien.

- **Elektriciteit: 60,5% daling in CO₂-uitstoot ten opzichte van 2016**
Dit komt vooral door de toename in duurzaam opgewekte elektriciteit.
- **Aardgas: 26,1% daling in CO₂-uitstoot ten opzichte van 2016**
Er is een sterkere daling te zien sinds 2021, vooral door de hoge energieprijzen in 2022.
- **Fossiele brandstoffen verkeer: 5,5% daling in CO₂-uitstoot ten opzichte van 2016**
Na de corona-dip stijgt de uitstoot door fossiele brandstoffen langzaam terug naar het oude niveau. CO₂- uitstoot door lokaal en regionaal verkeer, is nu hoger dan de CO₂-uitstoot door aardgas of elektriciteit.

Verkeer veroorzaakt meer CO₂-uitstoot dan aardgas of elektriciteit

Samen werken aan een duurzame toekomst in gemeente Alphen aan den Rijn

duurzaamalphen.nl